

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.01.2026 № 20 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми “Молодь України: покоління стійкості - 2030”» (розпорядження КМУ від 11.08.2025 № 840-р «Про схвалення Концепції»). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840-2025-%D1%80#Text>

4. Програма «ВідНОВА:UA»: Звіт про відновлення молодіжних просторів у 2025 році. Міністерство молоді та спорту України, 2026. URL: <https://mms.gov.ua/news/pidsumky-prohramy-vidnovaua-u-2025-rotsi-15-hromad-i-ponad-400-uchasnykiv>

5. Указ Президента України від 24.02.2026 № 159/2026 «Про гранти Президента України для молоді з малих територіальних громад». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1592026-58453>

УДК: 342.25

**ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МІЖ ОРГАНАМИ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА МІСЦЕВИМИ ДЕРЖАВНИМИ
АДМІНІСТРАЦІЯМИ**

Кривов'яз. І. І., здобувач вищої освіти

науковий керівник – **Линник Т.В.**,

кандидат юридичних наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Реформування системи публічної влади на місцевому рівні є одним із ключових напрямів державної політики України, особливо в контексті виконання євроінтеграційних зобов'язань. Попри початок роботи в цьому напрямку ще з 2014 році, питання чіткого розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування (ОМС) та місцевими державними

адміністраціями (МДА) залишається невирішеним. Індикатор 9.3 Плану Ukraine Facility передбачає прийняття окремого закону з цього питання, що підкреслює актуальність теми[1].

Відповідно до Конституції України, МДА здійснюють виконавчу владу в областях і районах, тоді як ОМС вирішують питання місцевого значення. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає територіальну громаду як первинного суб'єкта місцевого самоврядування, що має право самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України[4]. Однак, як свідчить практика та наукові дослідження, чинне законодавство містить значну кількість колізій та прогалин.

Однією з фундаментальних проблем є нечіткість критеріїв віднесення тих чи інших питань до компетенції різних суб'єктів. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» визначає, що до відання МДА належить вирішення питань соціально-економічного розвитку, бюджету, управління майном тощо, що значною мірою повторює повноваження виконавчих органів рад [2]. Така невизначеність призводить до дублювання функцій та виникнення конфліктів компетенції.

Ключовим механізмом взаємодії між цими суб'єктами є інститут делегованих повноважень. Це повноваження органів виконавчої влади, надані ОМС законом. Водночас, Закон «Про місцеві державні адміністрації» встановлює, що МДА є підзвітними та підконтрольними відповідним радам у частині делегованих їм повноважень [3]. Така двостороння модель створює складну та заплутану систему, яка, на думку дослідників, часто призводить до того, що межі цієї компетенції є «розмитими». Також існує проблема недостатності фінансової забезпеченості делегованих повноважень, що підриває самостійність ОМС.

Важливим орієнтиром для вирішення цих проблем є правові позиції Конституційного Суду України. У своїх рішеннях Суд неодноразово

наголошував, що ОМС не є органами державної влади, а їхні власні повноваження мають здійснюватися самостійно [4]. Конституційний Суд сформулював принципову позицію, що визначення обсягу та змісту як власних, так і делегованих повноважень належить виключно до сфери законодавчого регулювання, і таке делегування не може нівелювати самоврядну автономію територіальних громад. Він також наголосив, що встановлюючи делеговані повноваження, законодавець не може нівелювати саму сутність місцевого самоврядування, оскільки власні повноваження мають здійснюватися самостійно та під власну відповідальність [1].

На практиці це призводить до ситуацій, описаних у дослідженнях, коли місцеві державні адміністрації, взаємодіючи з органами місцевого самоврядування, можуть здійснювати контроль за виконанням делегованих повноважень, що іноді переростає у втручання у власні справи громад. Водночас, Закон прямо забороняє МДА втручатися у здійснення ОМС власних повноважень, однак відсутність чітких меж цього втручання створює простір для зловживань [3].

Ситуація ускладнюється в умовах воєнного стану, коли відбувається обмеження повноважень окремих ОМС та їх передання військовим адміністраціям.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що чинне законодавче регулювання розмежування повноважень між місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування є недосконалим. З огляду на це, першочерговим завданням в цій сфері після завершення війни є розробка та прийняття спеціального закону про розмежування повноважень, як це передбачено стратегічними документами України. Такий закон має ґрунтуватися на принципах субсидіарності, децентралізації та повсюдності місцевого самоврядування.

Необхідно законодавчо визначити вичерпний перелік власних повноважень органів місцевого самоврядування, усунувши їх дублювання з функціями місцевих державних адміністрацій. Також слід чітко прописати механізм делегування повноважень з обов'язковим фінансовим забезпеченням. Функції ж адміністрацій варто зосередити на контролі за законністю, координації територіальних органів влади та реалізації державних програм. Ухвалення такого системного закону створить ефективну модель влади на місцях, забезпечивши баланс інтересів держави та громад і належну якість публічних послуг.

Список використаних джерел:

1. Божко В., Полховська І. Правові позиції Конституційного Суду України щодо розмежування повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2025. № 18. С. 1-7. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-18-01-28>
2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Редакція від 26.02.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. Редакція від 04.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
4. Титикало Р. Взаємодія органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади. 2023. С. 1-6. URL: <https://share.google/b3mhWhAeNdk3ZnuFl>